

Blodigle paa Universitetet; men man maa tage Skade for Gjæmgjæld og erindre, at man selv er Skyld i, hvad der er sket.

Sund: Det er med en vis Ungstellighed, at jeg begynder med at sige, at jeg ogsaa vil tale om det foreslaaede Tilskud til Folkehøjskolerne, thi jeg indrømmer, at det kan snart være et temmelig fortærflet Æmne. Jeg for mit Vedkommende lægger overordentlig stor Vægt paa den Betydning, som Folkehøjskolerne her i Danmark have haft og endnu have og forhaabentlig beständig ville beholde. Der kan vel siges, at det er kun en ganske kort Tid, de unge Mennesker søge Højskolen; de ere der kun et halvt Aar ad Gangen, og de fleste komme kun paa Højskolen een Gang, men vi maa huske paa, at det er vorne Mennesker, der have naaet en Alder, hvor de i kort Tid kunne lære lige saa Meget, som Børn kunne lære i længere Tid, og kunne tilegne sig det, de lære, langt bedre. Det kommer naturligvis an paa, at Undervisningen ledes forsvarlig, for, gjør den ikke det, vil jeg indrømme, at der kommer ikke Meget ud af Undervisningen paa Folkehøjskolen. Det er naturligvis ikke nok med, at der holdes Foredrag fra Morgen til Aften; Det kan være godt nok med Foredrag, men de maa ikke udfylde hele Tiden. Her i Thinget f. Ex. høre vi hver Dag lutter udmærkede Foredrag — mine egne Foredrag undtagne naturligvis — men det er dog ikke saa sjældent Tilfældet, at vi kunne blive trætte af at høre disse udmærkede Foredrag, og naar vi have været her nogle Timer og hørt paa dem, kunne vi ofte ønske, at det snart var forbi. Naar vi saa komme hjem og tænke over, hvad vi her have hørt, er der Meget, vi ikke kunne samle; men vi maa opskrive det ved at læse i Nøgstidstidenden. Hvad vi nu ikke selv kunne præstere i Retning af at høre Foredrag, maa vi heller ikke vente, at unge Mennesker skulle kunne præstere. Foredrag ere i og for sig noget Godt, men de maa ikke være det Æneste; der skal ogsaa bruges Bøger, idet de unge Mennesker skulle lære at læse — ikke mekanisk, thi det kunne de naturligvis, før de komme, men lære at læse saaledes, at de forstaa, hvad de læse og faae Lyst til at læse og læse saaledes, at de, om jeg maa bruge det Udtryk, faae Dre for Sprogets Musik. Der næst skal der paa Folkehøjskolen baade spørges og svares; der skal mellem Lærer og Lærling være en Udveksling af Tanker, Meninger og Anskuelser, for at Læreren kan blive istand til at berigtige det, Lærlingen har opfattet urigtig, og udfylde det Manglende, og saa maa der naturligvis sørges for, at der ikke bydes altsor stort Stof. Jeg er ved enhver Skole bange, naar der læres for Meget; thi jeg tror, at det gaar med aandelig Føde som med den legemlige, at for megen Føde giver ikke Sundhed og Styrke, men Sygdom og Svækkelse. Naar imidlertid Undervisningen paa en Folkehøi-

skole drives forsvarlig, kan der udrettes en hel Del i det halve Aar, de unge Mennesker søge den. Det, som skal være enhver Skoles Opgave, er at bibringe Lærlingen Lyst til at lære, og lære ham at lære det, han lærer, og jeg tror, at de unge Mennesker, der i et halvt Aar søge Folkehøjskolen, kunne faae Lyst til at lære og ogsaa lære endel bedre at lære, end de iforveien kunde. Jeg har set mange Exempler paa, at naar unge Mennesker forlade Højskolen, have de ikke troet at være sig og færdige, men have søgt at bygge videre paa det Grundlag, der er lagt, og ogsaa havt Øvne til at lære, saa at de have kunnet finde sig tilrette i de forskjellige Livsstillinger og Forhold, hvori de ere komne. Jeg tillægger derfor Folkehøjskolen en overordentlig stor Vægt, og jeg kan derfor gaa med til at stemme for det Forslag, der er stillet af Flertallet, at forhøje Tilskudet baade det direkte til 50,000 Kr. og det indirekte til 100,000 Kr. om Aaret. Jeg tror, at Folkehøjskolen trænger til at støttes mer end hidtil ved saadanne Tilskud. Der er mange Folkehøjskoleforstandere og Lærere, som lede under meget trykkende pekuniære Forhold, ja, jeg er overbevist om, at flere af de Mænd, der lede Folkehøjskoler, have ikke nogetsomhelst pekuniært Udbytte af deres Arbejde, men virke med en Uegennyttighed, som jeg ikke kan andet end prise og beundre. Der er Mænd, som ikke vilde have kunnet bringe deres Skole til det Standpunkt, den har naaet, naar de ikke havde haft store Privatformuer, som de have stillet til Folkehøjskolens Tjeneste. Saaledes kan det gaa i Begyndelsen, naar man lever, om jeg maa sige, i Begeistringens Varme, men det gaar ikke i Længden, og Staten maa derfor ganske anderledes end hidtil støtte Folkehøjskolerne. — Jeg blev meget bange, da jeg hørte af det ærede Medlem for Kjøbenhavns Amts 5te Valgkreds (Holstein-Ledreborg), at han var imod Statstilskud, men ved at høre længer paa ham, blev jeg beroliget og kom til at tænke, at det gaar ikke altid saa strengt til, som de Herrer prædike (Berg: Eller som Præsten prædiker), — ja, jeg veed nok, at det hedder saaledes — for han endte med at ville lade Folkehøjskolen beholde det Tilskud, den engang havde faaet, og lade de trængende Elever tilflyde langt Mer end hidtil. Det kaldte han nu ikke Statstilskud, og det maa han for mig gjerne lade være med; jeg kalder det Statstilskud. Saaledes er altsaa min Stilling til Folkehøjskolen. Men jeg kan ikke frasælbe den Mening, at, naar Folkehøjskolen skal have Statstilskud, maa der ogsaa være Tilsyn (Modsigelse). Ja, jeg skal gjerne frasælbe det Ord og kalde det Bistand, det er jo det Samme, hvad det hedder. I ethvert andet Forhold i Livet, som Staten støttede, vilde man jo dog ganske sikkert kræve, at Staten havde Tilsyn med, hvorledes det ordnedes og udvikledes, som man havde støttet, og det maa ogsaa Staten have med Hensyn til Folke-